

Автор статті:

Наталія Кужель,

студентка

спеціальності «Соціальна педагогіка»

Науковий керівник:

Зоя Залібовська-Ільницька,

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри соціальних технологій

ВРАХУВАННЯ СОЦІАЛЬНИМ ПЕДАГОГОМ ВАРІАТИВНОСТІ СТОСУНКІВ З КЛІЄНТОМ У ХОДІ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ СІМ'Ї

Постановка проблеми. У ході соціального супроводу все більшого значення набуває питання пошуку варіантів вирішення проблеми та визначення ступеня участі супроводжуючого в цьому процесі. Це спричиняє перегляд етичних критеріїв відповідальності кожного соціального працівника за свою професійну діяльність, вимагає створення єдиного підходу до встановлення моральних принципів і норм, однозначного їх розуміння, вироблення єдиної системи цінностей та ідеалів.

Аналіз наукових досліджень. Питання соціально-педагогічного супроводу висвітлювали у своїх роботах: Т. Андрєєва, О. Холостова, Н. Оліфірович, А. Варга, О. Шапіро, Р. Шварц та ін. Соціально-педагогічна та психологічна робота з сім'єю розкривається у дослідженнях О. Безпалько, Т. Альошиної, І. Трубавіної, А. Капської, Л. Кузнецової, О. Бодальнової та ін.

Виклад основного матеріалу. Індивідуальна робота з клієнтом, яка передбачає надання допомоги у розв'язання психологічних, міжособистісних, соціальних проблем на основі вивчення його індивідуальних потреб і можливостей особистості, є широко застосовуваним і ефективним методом соціальної роботи.

Нам відомо, що індивідуальна робота є однією з форм соціального супроводу, а тому має враховуватись варіативність і нестабільність стану клієнта та його стосунків із спеціалістом. У процесі такої взаємодії соціальний працівник вибудовує схему надання соціальної допомоги, в першу чергу враховуючи його індивідуальні особливості і потреби. При роботі соціального педагога з клієнтом, звичайно, відбуваються постійні зміни самої особистості, а отже і зміни стосунків з спеціалістом, зовнішнім оточенням, що мають враховуватись в ході корегування форм та методів соціальної допомоги [3]. Напрями варіативності стосунків передбачають, що:

- 1) кожний клієнт є особистістю, яка здатна до змін і розвитку як під дією внутрішніх факторів, так і зовнішніх умов життя;
- 2) стосунки клієнта з соціальним працівником не є постійними, а тому вони можуть змінюватися у процесі роботи;
- 3) стосунки клієнта з його соціальним оточенням не постійні;
- 4) при наданні допомоги клієнту має враховуватись не лише його індивідуальність, але й соціально-економічний статус у суспільстві, а також має враховуватись національна та соціальна належність, специфіка стосунків з іншими людьми;
- 5) у процесі надання соціальної допомоги відбувається корекція поведінки клієнта, а також змінюється його позиція та світосприйняття [2].

При роботі особлива увага фахівця соціальної сфери має приділятися історії клієнта, адже саме в ній виявляються причини, що призвели особу до його складної життєвої ситуації. А самий акцент у діяльності соціального педагога має робитися на створенні умов, що стимулюють усвідомлення та переосмислення клієнтом особистого життєвого досвіду з подальшим визначенням життєвих уроків та шляхів виходу із ситуації.

Соціальний педагог, приступаючи до роботи, незалежно від рівня його діяльності, повинен піклуватися про те, щоб принести благо своєму клієнту (клієнтурі) і суспільству. Виконуючи свій професійний обов'язок, соціальний педагог (працівник) виступає від імені суспільства, покладає на нього обов'язки щодо вирішення певних завдань - у загальному випадку ця задача може бути виражена формулюванням «стабілізація і гармонізація відносин у суспільстві».

Етичний кодекс для соціального педагога має дуже важливе значення, бо це є не що інше як своєрідна «клятва Гіппократа». Для прикладу можна назвати кодекси соціального працівника США та Канади, які роблять наголос на соціальному розвитку та клінічній соціальній роботі. Також створений кодекс етики соціального працівника та соціального педагога України та Росії. Він офіційно схвалений Асоціацією соціальних працівників та соціальних педагогів, усіма регіональними підрозділами [4, с.37].

Професії соціального працівника та соціального педагога схожі та переслідують одні й ті ж самі цілі. Результат діяльності цих фахівців -підвищення життєвого рівня усіх людей незалежно від національності та віросповідання. Кожна людина має право на належне повноцінне існування [1].

Отже, у своїй діяльності працівник соціальної сфери використовує соціальний супровід як комплекс заходів, спрямованих на підтримання процесів активної життєдіяльності і розвитку природних здібностей клієнта, а також створення умов для попередження розвитку негативних наслідків і різних соціальних проблем, мобілізацію людини на активізацію прихованих резервів, навчання новим професіям, здатності самостійно справлятися з проблемами. Працівники соціальної сфери створюють діючий механізм соціального захисту, підтримки, що допомагає державним та суспільним структурам наблизитися до кожної конкретної сім'ї, до кожної людини, яка є найбільшою цінністю оновленого суспільства.

Використана література:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка : схеми, таблиці, коментарі : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Безпалько. — К. : Центр учбової літератури, 2009. — 208 с.
2. Зверева І. Д. Соціальний супровід сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах : навчально-тренінговий модуль із підготовки спеціалістів центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді / за заг. ред. І. Д. Зверєвої, Ж. В. Петрочко. — К. : Держсоцслужба, 2008. — 300 с.
3. Капська А. Й. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посіб. / А. Й. Капська, І. В. Пеша. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 232 с.
4. Пеша І. В. Забезпечення доступу громади до соціальних послуг [Електронний ресурс] / І. В. Пеша. — Режим доступу : <http://www.romny-mcss.eduikit.sumy.ua/Files/downloads>